

2014-04-09

Till Länsstyrelsen i Stockholms län

Överklagande av Solna kommuns beslut om tidsbegränsat bygglov samt strandskyddsdispens för bodetablering med parkering samt transformatorstation på fastigheten Järva 4:17 m.fl., Lokvägen, beslutsnummer SBNd/2014:228 (SBN/2009:320)

Klagande

Naturskyddsföreningen i Solna-Sundbyberg
c/o Florian Reitmann, Uddvägen 12, lgh 1115, 13155 Nacka

Saken

Naturskyddsföreningen i Solna-Sundbyberg överklagar rubricerat beslut, som föreningen fick tillhanda 2014-03-20.

Naturskyddsföreningens yrkanden

Naturskyddsföreningen yrkar att länsstyrelsen ändrar Solna kommuns beslut på så sätt att det tidsbegränsade bygglovet samt strandskyddsdispens för bodetablering med parkering på fastigheten Järva 4:17 m.fl. upphävs.

Vi ifrågasätter också att Solna kommun har prövat dispensen enligt den äldre strandskyddslagstiftningen och yrkar på att detta prövas.

Vi yrkar att området återställas av sökanden eller kommunen.

Utveckling av Naturskyddsföreningens talan

Byggbodarna och parkeringen ligger inom område som omfattas av strandskyddsbestämmelser. Enligt miljöbalken är det förbjudet att uppföra nya anläggningar inom strandskyddsområde. Inte heller får andra anläggningar eller anordningar utföras som hindrar eller avhåller allmänheten från att beträda ett område där den annars skulle ha fått färdas fritt eller som väsentligen försämrar livsvillkoren för djur- eller växtarter. Om det finns särskilda skäl får kommunen medge dispens från bestämmelserna, men endast om det är förenligt med förbudets syfte, som är att trygga förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv och att bevara goda livsvillkor på land och i vatten för djur- och växtlivet.

Som särskilt skäl motiverar kommunen förlängningen med att det ”kan anses att området redan tagits i anspråk tillfälligt som gör att det för tillfället saknar betydelse för strandskyddets syften.” Kommunen har därefter beslutat att förlänga den tidsbegränsade dispensen, som gick ut 2014-04-01 till att gälla till ca 2015-09-30, med stöd av 7 kap. 18 § och 16 kap. 2 § miljöbalken. Det tillfälliga bygglovet har förlängts till samma tidpunkt.

Naturskyddsföreningen menar att med en ny dispens eller en förlängning av den gamla om man så vill, utsträcker man den längsta tidsrymd som förut kunnat anses acceptabel för friluftslivet och djur- och växtlivet att stå tillbaka för en *tillfällig* exploatering. Då det strider mot strandskyddets syften att fortsätta exploatera aktuellt strandskyddsområde kan en ny strandskyddsdispens alternativt förlängning av tidigare, därför inte försvaras.

En anläggning eller anordning är förbjuden inte bara om den hindrar allmänheten från att beträda ett område där den annars skulle ha kunnat färdas fritt, utan redan om den avhåller allmänheten att beträda ett sådant område. Det har alltså betydelse hur allmänheten uppfattar sin rätt till tillträde. I det här fallet har det nu gått fem år som allmänheten inte haft tillträde till aktuellt område med byggbodar och parkering. Det finns inget särskilt skäl för en förlängning.

Exempel på anläggningar och anordningar som kan vara otillåtna inom strandskyddat område är bl.a. staket, grillplatser, lekplatser, vägar och parkeringsplatser. Om ett strandskyddsområde är av särskild betydelse för naturvården eller friluftslivet bör normalt aldrig dispens medges. Även omgivningen är av intresse. Råstasjöns strandskyddade område har stor betydelse för sumpskogen och resten av grönområdet vars areal är mycket liten. Därför får intrånget i strandskyddet med byggbodar och parkering mycket stor negativ effekt på strandskyddets syften med en ny dispens alternativt förlängd dispens.

Som motiv för en dispens menar Solna kommun att aktuella ytor inte är av intresse för allmänheten och att det inte finns någon växtlighet vid parkeringsytan. Men att platsen i fråga ligger i ett område som av kommunen bedöms sällan, eller aldrig besöks av, eller är av mindre intresse för friluftslivet, ska inte godtas som skäl för att en dispens ska utfärdas. Under ca ett drygt decennium har intrång gjorts i aktuellt område vilket medfört att växtligheten stegvis har minskat. I oktober 2012 anlades två vägar utan dispens, det medförde att ytterligare växtlighet togs ner. Området är av stort värde både för friluftslivet och djur- och växtliv, därför kan inte ny dispens alternativt förlängd dispens medges.

Enligt 16 kap. 2 § MB första stycket får en dispens tidsbegränsas. Tidsbegränsning bör exempelvis normalt ske om dispens meddelas för en övernattningsstuga åt en yrkesfiskare. Det är i ett sådant fall lämpligt att dispensen begränsas till att gälla så länge som sökanden bedriver yrkesfiske. Naturskyddsföreningen menar att i lagstiftningen finns inte den typ av tillfällig dispens som Solna kommun har beslutat om. För byggbodarna är det inte längre försvarbart att de ska stå kvar i ytterligare 1,5 år och hindra allmänheten och en återetablering av djur- och växtlivet som tidigare funnits på platsen. Att 180 parkeringsplatser ska ta upp yta viktig för strandskyddets syften är inte heller försvarbart. Syftet är att återställa det allmänt sett mycket rika djur- och växtlivet kring Råstasjön. Strandskyddet gäller för de livsbetingelser som är förutsättning

för djur- och växtlivet. Primärt gäller det således inte de exemplar av djur- och växtarter som vid ett visst tillfälle lever på platsen utan den miljö som arterna är beroende av för sin överlevnad. Vid Råstasjön tål naturmiljön inte ytterligare påfrestning från parkeringsplatser och byggbodas. Att strandskyddets 100 meter hålls intakt är som tidigare sagts mycket viktig för Råstasjön som helhet. Hit hör också friluftslivets intressen i allra högsta grad.

Den tillfälliga dispensen har redan påverkat strandskyddets syften negativt och orsakar buller och luftföroreningar. Naturskyddsföreningen anser att aktuellt området både på kort och längre sikt kommer att betyda mycket som skydd och buffert mot den hårt exploaterade omgivningen omedelbart öster om Råstasjön med Friends arena, jättegallerian Mall of Scandinavia samt de fem 21-våningshusen, vilka är placerade tio meter från strandskyddsgränsen i öster.

Remissvaret från miljö- och hälsoskyddsförvaltningen i Solna kommun

Jungfrulig mark

I remissvaret från miljö- och hälsoskyddsförvaltningen (MHF) står att läsa att det kan ”diskuteras om det är bästa platsen” att lägga byggetableringen inom strandskyddat område, men att man inte tog någon ”jungfrulig mark” i anspråk. Naturskyddsföreningen vill med bildbilagorna 1-4 visa att inom aktuellt markområde har intrång gjorts under ett drygt decennium. I nuläget finns alltså en tillfällig dispens som Solna kommun rättfärdigar genom tidigare olagliga intrång som pågått under ett decennium. Vår slutsats är därför att byggbodas och parkering måste flyttas utanför strandskyddat område samt att området måste återställas för att bygga upp de naturvärden som tidigare funnits. Se närmare på bilden från 2001 och utvecklingen över åren 2007 och 2010 fram till 2012.

Byggbodarnas höjd och två vägar utan strandskyddsdispens

I samma remissvar från MHF på Solna kommun, påpekas att byggbodarnas höjd skulle anpassas till att vara en bod hög närmast Råstasjön enligt beslutet från 2009, men att de nu är två bodar höga. Anpassningen skulle göras med hänsyn till rekreativvärdena och till skrattnåskolonin några tiotal meter ut i sjön. Naturskyddsföreningen tycker detta är talande för att byggbodarna inte ska vara kvar inom strandskyddat område överhuvudtaget, eftersom det inte bara stör det visuella intrycket utan även upptar ett område som tidigare varit tillgängligt för allmänheten. Vi vet också att naturvärdena sedan 2001 har sjunkit på grund av det stegvisa intrånget på området vilket sedan kulminerat i etableringen av byggbodas. Ytterligare intrång i detta strandskyddade område är de två vägar som inte (ens) har prövats för strandskyddsdispens.

Efter MHF:s påpekande om att sökanden tidigare inte fullgjort sina skyldigheter enligt 16. kap. 6 § MB bör även på denna grund dispensen inte förlängas.

Bilparkering nära ett vattendrag

I miljö- och hälsoskyddsförvaltningens remissvar står också mycket tydligt att läsa: ”Från miljösynpunkt är det inte bra att ha en bilparkering nära ett vattendrag. I det här fallet ligger parkeringen relativt nära (ett 20-tal meter/ Naturskyddsföreningens förtydligande) Råstaån som rinner vidare till

Brunnsviken. Brunnsviken är en känslig recipient med stor miljöbelastning och där det är mycket svårt att uppnå de fastställda miljökvalitetsnormerna.”
 Naturskyddsföreningen vill lyfta fram, att den upp till 180 bilar stora parkeringen bidrar till dagvatten med oljespill och andra föroreningar som rinner ner i Råstaån och vidare ut i Brunnsviken. Något som inte ska accepteras och som i hög grad bidrar till att placeringen av parkeringen är direkt olämplig sett ur miljösynpunkt och ur strandskyddets syften. Den yta som parkeringsplatsen nu upptar behöver omgående återställas, se även här bildbilagorna 1-4.

Giltiga skäl

MHF uppmanar i sitt remissvar till stadsbyggnadsförvaltningen att utreda vilken strandskyddslagstiftning som ska tillämpas, den äldre eller den som kom 1 juli 2009. Om den nyare lagstiftningen ska tillämpas bedömer MHF att det skulle vara svårt att hitta ett giltigt skäl för strandskyddsdispens.

Naturskyddsföreningen vill i det sammanhanget upplysa om att lagstiftningen från den 1 juli 2009 inte blev strängare utan avsåg att förtydliga den äldre lagstiftningen bl.a. genom att lyfta fram de sex särskilda skälen. De särskilda skälen var dock redan tidigare en förutsättning för att kunna ge dispens. Med detta vill vi ha sagt att den äldre lagstiftningen, jämfört med den nya, var lika restriktiv till beslut om dispens från strandskyddet. Den nya är bara tydligare. Slutsatsen blir att MHF har svårt att hitta ett giltigt särskilt skäl för den dispens som stadsbyggnadsförvaltningen nu har beslutat om.

Som skäl att tillämpa den nya lagstiftningen, ska även hänvisas till lagstiftarens motiv i förarbetena till miljöbalken (Prop. 1997/98:45 s. 473): ”I de fall tillstånd tidsbegränsas blir det i stället en obligatorisk omprövning av tillstånd och villkor eller rättare uttryckt en ny tillståndsprövning när tillståndstiden går ut.”

Naturskyddsföreningen tolkar uttrycket ”ny tillståndsprövning” som att man måste använda sig av den aktuella lagstiftningen vid obligatorisk omprövning. Om man nu analogt vid en omprövning av ett ärende om tidsbegränsad dispens gör en obligatorisk omprövning ska man tillämpa den nya lagstiftningen och inte den gamla när ärendet påbörjades.

Sammanfattning

Naturskyddsföreningen yrkar på att byggbodas och parkering flyttas utanför strandskyddat område.

Solna kommuns egen förvaltning, miljö- och hälsoskyddsförvaltningen, har påpekat att det är svårt att hitta giltiga skäl för en dispens alternativt förlängd dispens, för parkering och byggbodsetablering.

Parkeringen förorenar Råstaån vars vatten rinner ut i Brunnsviken som redan nu är högt belastad av föroreningar.

Solna kommuns sätt att planera gör att både allmänheten och djur- och växtlivet får stå tillbaka med negativa konsekvenser som följd, både på kortare sikt och långsiktigt.

Naturskyddsföreningen anser att länsstyrelsen bör utreda om dispensen som överklagas borde ha prövats enligt nu gällande lagstiftning, inte minst 7 kap 13, 18b, 18c och 26 §§ miljöbalken.

Slutsatser

Naturskyddsföreningen yrkar härmed på att dispensen ska upphävas och området återställas då

- Solna kommun inte kan ange ett giltigt särskilt skäl,
- strandskyddets båda syften påverkas negativt,
- vid intresseavvägningen enligt 7 kap. 25 § MB görs en felaktig bedömning eftersom vi kan konstatera att strandskyddets allmänna intresse väger tyngre än det enskilda intresset och
- att byggbodar och parkering kan läggas utanför strandskyddat område. Ur miljösynpunkt är det inte lämpligt att ha en parkering nära ett vattendrag.

För Naturskyddsföreningen

Florian Reitmann
Ordförande Naturskyddsföreningen i Solna-Sundbyberg

Bilagor

1. Bild från Google Earth 2001, den östra delen av det strandskyddade området vid Råstasjön är fortfarande intakt, norr om Råstaån är växtligheten påtaglig utan större intrång
2. Bild från Google Earth 2007, båda områdena är utsatta för intrång
3. Bild från Google Earth 2010, intrången ökar
4. Bild från Google Earth 2012, intrången har ökat ännu mer,
5. Länk, en karta och en bild som visar vägarna Nisses stig och Sophies slinga som anlagts utan strandskyddsdispens:
<http://tinyurl.com/byggbodarna>